

Stanowisko Zarządu Związku Miast Polskich

w sprawie

pilnej konieczności przeprowadzenia systemowej reformy podatku od nieruchomości

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2021 roku o sygnaturze SK 39/19 stanowi kolejny dowód na fatalną jakość przepisów regulujących opodatkowanie najważniejszym podatkiem lokalnym, jakim jest podatek od nieruchomości.

1. Ujednolicony tekst ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, dostępny na stronie internetowej Sejmu, zawiera obecnie przy samym tylko art. 1a (definicje użytych w ustawie określeń) przypisy, które informują o częściowej utracie mocy tych przepisów w zakresie, jaki wynika z kolejnych wyroków Trybunału.

2. Stosowanie części przepisów opiera się na orzecznictwie sądowym, w tym wyrokach Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz orzeczeniach NSA w poszerzonym składzie.

3. Ustawa nie zawiera jasnych i jednoznacznych definicji przedmiotów opodatkowania, z którymi łączy się obowiązek podatkowy. Przy ustawowym definiowaniu podatnika ustawodawca posługuje się terminami „nieruchomość” i „obiekt budowlany”, a przy definiowaniu przedmiotu - „budynek”, „budowla” i „grunt”. W dodatku nader często odsyła szczegółowe definicje do przepisów innych ustaw (prawo budowlane, transport kolejowy itp.), które są tworzone albo zmieniane zwykle z przyczyn niezwiązanych z podatkiem lub pod naciskiem lobbystów branżowych.

Ten chaos prawny¹ powoduje wymierne skutki w dochodach własnych gmin, które po kolejnych zmianach lub interpretacjach systematycznie maleją. Nie są to jednak dochody budżetu państwa, więc resort finansów nie jest zainteresowany systemową reformą podatków i opłat lokalnych, która w dodatku stanowi od lat przedmiot spekulacji medialnych o podatku „katastralnym”, podsycanych przez środowiska mające partykularny interes w zablokowaniu tych zmian.

Dlatego Związek Miast Polskich apeluje do rządu o podjęcie rzetelnych prac nad przyjęciem jasnych reguł i naprawą przepisów dotyczących opodatkowania nieruchomości. Jest to niezbędne dla zapewnienia finansowania lokalnych usług publicznych, świadczonych mieszkańcom Polski.

Za Zarząd Związku
(-) Zygmunt Frankiewicz
PREZES ZWIĄZKU

¹ Dobrze opisuje tę sytuację prof. Leonard Etel: „Mimo wprowadzenia licznych zmian do obowiązujących przepisów zasadnicze elementy konstrukcji podatków obciążających nieruchomości nie uległy zmianie. Przedmiotem są ciągle „nieruchomości i obiekty budowlane”, a tak naprawdę – grunty, budynki i budowle. Opodatkowaniu podlegają wyżej wymienione rzeczy bez względu na to, czy stanowią nieruchomości w rozumieniu Kodeksu cywilnego. Coraz trudniej jest opodatkować obiekty budowlane z uwagi na niedopracowane definicje budowli i budynku. Wypowiadał się na ich temat wielokrotnie nie tylko Naczelny Sąd Administracyjny w poszerzonym składzie, ale i Trybunał Konstytucyjny. Niewiele to zmieniło w rozumieniu wspomnianych definicji. Są tu potrzebne zmiany ustawy i nie zastąpi tego orzecznictwo sądowe. [...] Wskazując na konieczne zmiany w konstrukcji podatku od nieruchomości, nie można pominąć definicji budynku i budowli jako przedmiotów opodatkowania. W obowiązujących definicjach, odsyłających do przepisów prawa budowlanego, ustawodawca zdecydował się jednak na pewne modyfikacje, co spowodowało wielkie zamieszanie, zwłaszcza w rozumieniu „budowli”. W efekcie prowadzi to do niezliczonych sporów interpretacyjnych i różnorodnych kombinacji.” [fragment artykułu „Opodatkowanie nieruchomości – kierunki pożądanych zmian” w: „Dylematy reformy systemu podatkowego w Polsce”, Prace studialne 01/04/2016, Biuro Analiz Sejmowych]